

TRÄDGÅRDEN

Dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala (DFU) ingår i den statliga myndigheten Institutet för språk och folkminnen. Arkivet har till uppgift att förvalta vårt kulturarv, bl.a. genom att samla, bearbeta och förmedla kunskap om folkminnen.

Att skicka ut frågelistor är ett sätt som vi använder för att dokumentera vår tids vardagskultur. Genom att ställa frågor om utvalda teman hoppas vi kunna inspirera både män och kvinnor med olika bakgrund att dela med sig av sina erfarenheter, tankar och minnen! Låt din berättelse bli en värdefull del av våra samlingar!

Frågelistan Trädgården är ett samarbete mellan Institutet för språk och folkminnen, Folklivsarkivet i Lund och etnologerna Katarina Saltzman, Göteborgs universitet, och Carina Sjöholm, Lunds universitet.

Alla svar kommer att bli en del av våra samlingar och därmed bevaras till framtida generationers forskare och allmänhet. Tanken är att svaren skall komma till användning i arbetet med en bok om trädgårdens betydelse i vår tid.

TRÄDGÅRDEN

Vad har trädgården för betydelse för människor idag? Vad har man den till, och varför? Dessa och många andra frågor står i fokus för ett projekt om trädgården och dess innebörd. Genom denna frågelista önskar vi därför samla in berättelser om en trädgård du har eller har haft — eller — om en trädgård som du drömmer om!

Vi vill poängtera att alla är välkomna att delta! Oavsett om du har tillgång till en egen trädgård eller inte är din berättelse mycket värdefull för att vi skall förstå vad trädgården har för betydelse idag. Frågelistan är avsedd att användas som ett underlag för inspiration och ett hjälpmedel till ditt personliga skrivande. Du får därför gärna skriva fritt i form av en berättelse. Vi är också väldigt tacksamma om du har möjlighet att bifoga en skiss/teckning eller ett fotografi!

MIN TRÄDGÅRD

Vi önskar veta varför du har eller inte har en trädgård? Hur ser din trädgård ut, hur är den planerad? Vilka växter finns (blommor, grönsaker, gräs, buskar, träd, perenner, ettåriga växter etc.)? Vilka tycker du bäst/sämst om och varför? Finns det något i din trädgård som du är speciellt stolt över eller mån om?

Det är även spännande att veta mer om bakgrunden till att just din trädgård ser ut som den gör. Fundera över hur din trädgård har förändrats över tid och varför. Är det en gammal trädgård där fruktträd och planteringar tillkommit långt innan du flyttade dit, eller har du planerat trädgården helt på egen hand in i minsta detalj? Förändras dina odlingar år från år? Kanske finns det just i din trädgård någon växt eller prydnad som har en egen speciell historia som du vill dela med dig av...

Att anlägga en trädgård är ett krävande arbetet som tar både tid, kreativitet och ekonomiska resurser i anspråk. Vi önskar därför veta lite mer om hur planeringen av just din trädgård gått till och vad som inspirerat dig. Har du tagit professionell hjälp med planering och/eller anläggning? Har du strävat efter att anpassa trädgården till hur det ser ut i din närmiljö? Har du valt växter efter den odlingszon som trädgården ligger inom? Om du har barn eller husdjur eller om någon i familjen är rörelsehindrad har du kanske förändrat din trädgård och anpassat den efter olika önskemål eller behov.

Kanske är din trädgård dessutom utformad så att det finns särskilda "rum" att äta, vila, umgås eller leka i. Berätta om dessa "trädgårdsrum" och om du har speciella namn på platser i din trädgård.

Att ha tillgång till en egen täppa eller odling kan vara av stor betydelse för många. Kanske är den en källa till inspiration och en möjlighet till en stunds avkoppling från ett stressande vardagsliv. Trädgården kan stundtals även upplevas som en börda som det kan vara svårt att hinna med. Det är dessutom inte säkert att den som upplever sig ha största ansvaret är samma person som tillbringar mest tid i trädgården... Vi vill därför även gärna veta lite om vilken roll trädgården spelar och hur den används, dels av dig, dels av andra familjemedlemmar, husdjur eller besökare. Vem/vilka vistas oftast i trädgården och vem "tillhör" den? Är du nöjd med din trädgård? Ägna en tanke åt det du fantiserar och drömmer om. Vad tror du kommer att hända med din trädgård i framtiden?

TRÄDGÅRDSARBETE

Här vill vi att du berättar om trädgårdsarbetet! Hur mycket tid ägnar du åt att arbeta i din trädgård? När arbetar du i trädgården? Ser du det som arbete eller fritid? Beskriv hur du upplever trädgårdsarbetet i stort — är det roligt, tråkigt, tungt, avkopplande, inspirerande? Har du hjälp av någon och i så fall av vem och hur ofta? Om ni är flera som delar på arbetet, hur fördelas arbetsuppgifterna — vem gör vad? Finns det "manliga" respektive "kvinnliga" sysslor som du ser det? Finns det roliga och tråkiga uppgifter? Berätta!

Vilka olika redskap används i din trädgård? Gör gärna en lista. Varifrån kommer de olika redskapen? Har du något favoritredskap? Har du några trädgårdsmaskiner? Berätta om dem. Hur klär du dig när du arbetar och vistas i trädgården — har du några särskilda "trädgårdskläder"?

Berätta om ditt sätt att odla! Använder du gödsel av något slag? Om du har en kompost i din trädgård så beskriv gärna var den finns, vad som komposteras där och vad du använder komposten till. Är du intresserad av biodynamisk odling? Berätta! Hur gör du med bevattning? Vad betraktar du som ogräs och skadedjur? Vad gör du åt detta? Kanske har du mycket mossa i din gräsmatta som du upplever som ett problem...

Har du prövat några särskilda knep för att bli av med skadedjur eller ogräs/mossa? Har du erfarenhet av odling på andra platser än i trädgården?

GRANNAR OCH GRÄNSER

Beskriv hur du upplever de olika delarna av din trädgård! Kanske har den en “framsida” och en “baksida” som används på olika sätt... Är vissa delar mer privata medan andra är mer offentliga? Är gäster välkomna överallt? Vad tycker du om insyn i trädgården? Är det viktigt att ha ett staket, en häck eller något annat som markerar gränsen? Varför? Sträcker sig din trädgårdsskötsel, t.ex. odling, beskärning och ogräsbekämpning, i något avseende utanför den egna tomtens gränser?

Betraktar du din trädgård som natur eller kultur, eller både och? Var går, som du ser det, gränsen för vad som är en trädgård? Finns det föremål, växter, djur och aktiviteter som absolut inte hör hemma i trädgården? Ge exempel!

Har du och dina grannar samma syn på hur en trädgård ska se ut och skötas? Har ni några överenskommelser om vem som ska sköta vad? Finns det några arbetsuppgifter som utförs eller redskap/maskiner som ägs tillsammans med grannar? Berätta!

FÖRNYELSE OCH INSPIRATION

Berätta om varifrån du får nya växter till din trädgård och varifrån du hämtar inspiration!

Driver du upp fröer eller tar sticklingar? Får du plantor av andra? Ger du själv bort något? Berätta om varifrån och hur du köper nya plantor, lökar, gödning, jord m.m. Har du något favoritställe för dina eventuella inköp? Berätta om hur du tänker kring det som går att “köpa färdigt”, t.ex. gräsmatta på rulle, färdigplanterade krukor eller annat. Har du köpt några tjänster till trädgården? När och vad? Kan du uppskatta hur mycket pengar du lägger på trädgården per år?

Berätta om hur du tänker om gammalt och nytt. Hämtar du någon inspiration från “förr i tiden” eller från nyheter och trädgårdstrender? Kan du urskilja något som är särskilt populärt just nu, eller någon tidigare trädgårdstrend?

Dekoreras trädgården beroende på årshögtid t.ex. till jul, påsk, nationaldagen, halloween eller till livshögtider såsom studenten eller födelsedagar? Hur har detta kommit till uttryck i din egen trädgård?

Besöker du öppna trädgårdar, trädgårdsmässor eller andra evenemang? Brukar du läsa trädgårdsböcker eller trädgårdstidningar och i så fall vilka? Berätta om vilka trädgårdsprogram i radio och tv som du eventuellt tar del av. Använder du dator och internet för att söka information? Är du engagerad i någon trädgårdsförening?

Berätta om inspiration från andra platser och länder! Har du rötter i något annat land, eller i någon annan del av Sverige, och finns det i så fall något i din trädgård som du tagit med dig från din hemort? Brukar du besöka trädgårdar när du är ute och reser? Om så är fallet — vilken typ av trädgårdar? Är detta en viktig del av din semester? Har du deltagit i någon särskild trädgårdsresa, utomlands eller inom Sverige? Berätta! Finns det något i din trädgård du tagit med dig från resor, t.ex. växter, prydnadsföremål, redskap, eller idéer till trädgårdens utformning?

MITT TRÄDGÅRDSMINNE

Berätta om en speciell upplevelse eller ett minne som du har och som du vill dela med dig av!

Det kan vara kopplat till din barndom eller kanske något som du drömt om. Skriv gärna fritt om till exempel: trädgårdsupplevelser du haft, trädgårdsböcker du läst, relationen mellan hälsa och trädgård, en god trädgårdshistoria... Berätta också gärna om dina första trädgårdsminnen!

FOTOGRAFIER, SKISSER OCH TECKNINGAR

Om du har fotografier, skisser, teckningar eller liknande som illustrerar din berättelse så skicka gärna med dessa. Vi vill helst ha original, men om du inte vill skänka bilderna så kan vi scanna dem och sända tillbaka dem igen. Uppge gärna fotografens/upphovsmannens namn om möjligt. Ange också om arkivet och våra besökare får använda dina illustrationer i böcker, artiklar och på internet.

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Vi är mycket tacksamma för alla svar på frågelistan, långa som korta!

SKICKA DITT SVAR TILL:

Frisvar
Institutet för språk och folkminnen
20632717
758 06 UPPSALA

Du kan även e-posta ditt svar till: dfu.folkminnen@sofi.se
Om du har några frågor, kontakta oss på tel. 018-65 24 35
Läs mer om arkivet på www.sofi.se

 Institutet för
språk och folkminnen